

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 15 lipca 2022 r.

Pozycja 49

POSTANOWIENIE z dnia 28 czerwca 2022 r. Sygn. akt SK 85/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący
Krystyna Pawłowicz – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański
Jakub Stelina
Andrzej Zielonacki,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 czerwca 2022 r., połączonych skarg konstytucyjnych M.J.:

- 1) z 5 czerwca 2017 r. (sygn. SK 85/19) o zbadanie zgodności art. 77 § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji,
- 2) z 14 września 2018 r. (sygn. SK 96/19) o zbadanie zgodności art. 77 § 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 10 ust. 2 i art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. M.J. (dalej: skarżący) wniósł do Trybunału Konstytucyjnego dwie skargi konstytucyjne (sygn. SK 85/19 oraz SK 96/19) dotyczące zgodności z Konstytucją art. 77 § 1 i § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) stanowiących podstawę do delegowania sędziego do pracy w sądzie wyższej instancji oraz innych pobocznych kwestii. Przesądziło to o połączeniu ich przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 16 marca 2022 r. do wspólnego rozpoznania pod sygnaturą SK 85/19. Dla porządku należy wskazać, że przepisy, których ocena była przedmiotem niniejszego postępowania mają następujące brzmienie:

1) art. 77 § 1 p.u.s.p.: „Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych:

1) w innym sadzie równorzędnym lub niższym, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach także w sadzie wyższym, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów,

2) w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej,

2a) w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

2b) w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych,

3) w Sądzie Najwyższym – na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego albo Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej w odniesieniu do sędziów delegowanych do tej izby,

4) w sądzie administracyjnym – na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego

– na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas nieokreślony”,

2) art. 77 § 9 p.u.s.p.: „W szczególnie uzasadnionych wypadkach prezes sądu apelacyjnego może delegować sędziego sądu rejonowego albo sędziego sądu okręgowego do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższym, po uzyskaniu zgody sędziego i kolegium sądu, do którego ma nastąpić delegowanie, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów działających na obszarze apelacji; przydział spraw delegowanemu sędziemu, jako sędziemu sprawozdawcy, nie może przekroczyć 30 spraw w ciągu roku”.

1.1. Pierwszą z rozpoznawanych w tym postępowaniu skarg konstytucyjnych (sygn. SK 85/19) skarżący wniósł do Trybunału 5 czerwca 2017 r. (data nadania). Zarzucił w niej, że art. 77 § 9 p.u.s.p. jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 179 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Wyrokiem z 27 października 2015 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w K. oddalił pozew skarżącego – zasądzając jednocześnie na rzecz Skarbu Państwa kwotę 360 zł celem uregulowania nieuiszczonej przez skarżącego opłaty od pozwu, w którym domagał się uchylecia obowiązku alimentacyjnego. Następnie Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 2 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalił apelację od tego orzeczenia. Skarżący wskazał przy tym, że wyrok ten wydał skład orzekający złożony z dwóch sędziów sądu okręgowego oraz jednego sędziego sądu rejonowego delegowanego do orzekania w tym sądzie.

Skarżący, przywołując orzecznictwo Trybunału, wskazał, że zgodnie z normami konstytucyjnymi, każdy ma prawo do rozpoznania swojej sprawy przez właściwy i niezawisły sąd w toku dwuinstancyjnego postępowania rozumianego jako prawo do rozpoznania środka odwoławczego przez sąd nadrzędny nad sądem, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Skarżący zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 55 § 2 p.u.s.p. sędzia sądu powszechnego może być powołany tylko na ściśle oznaczone ustawą stanowisko w sądzie rejonowym, okręgowym lub apelacyjnym. To znaczy, że akt powołania sędziego precyzuje konkretny sąd, w którym ma on wykonywać swoje obowiązki orzecznicze. Na poparcie swoich twierdzeń wskazał wyrok TK z 15 stycznia 2009 r. (sygn. K 45/07), w którym Trybunał stwierdził, że „powołanie danej osoby przez Prezydenta na stanowisko sędziego stanowi nie tylko mianowanie jej sędzią w ogóle, ale też powołanie na sędziego jedynie określonego sądu, a nie wszystkich sądów polskich. Przez akt powołania osoba ta staje się sędzią, czyli jest uprawniona do orzekania. Może jednak orzekać tylko w sądzie macierzystym. Sędzia może i powinien wykonywać

władzę sądowniczą w sądzie, w którym ma miejsce służbowe. Prezydent, w akcie powołania, wyznacza miejsce służbowe (siedzibę) sędziego (art. 55 § 3 u.s.p.). Miejsce służbowe to konkretny sąd (obszar jurysdykcyjny) należący do właściwego sądu (art. 10 u.s.p.), w którym sędzia może sprawować wymiar sprawiedliwości. Miejsce to, określane jako «siedziba sędziego», jest jednym z czynników kształtujących status sędziego”.

Skarżący wskazał, że sędzią sądu okręgowego może zostać tylko taki sędzia sądu rejonowego, który posiada przynajmniej czteroletni staż orzeczniczy w sądzie rejonowym (art. 63 § 1 p.u.s.p.), oraz że kandydat na to stanowisko powinien być oceniony ze względu na merytoryczny poziom orzecznictwa oraz sprawności i efektywności podejmowanych czynności w dotychczasowych postępowaniach sądowych (art. 57b p.u.s.p.). Ustawa precyzuje również, że ocena orzeczniczej działalności osoby ubiegającej się o awans do sądu okręgowego powinna obejmować wszystkie jej orzeczenia, które zostały uchylone lub zmienione w okresie 3 lat poprzedzających zgłoszenie do konkursu na wolne stanowisko sędziowskie. Z przesłanek tych, zdaniem skarżącego, wywieść więc można, że sędziami sądów okręgowych mogą zostać jedynie czynni sędziowie sądów rejonowych spełniający kryteria należytej staranności i poziomu orzekania w dotychczasowej instancji (s. 5 skargi). Skarżący zauważył jednocześnie, że dopuszczalna jest delegacja do sądu innego niż ten wskazany w akcie powołania wydanym przez Prezydenta. Wskazał jednak, powołując się na cytowany już w tej skardze wyrok Trybunału, że działanie to powinno mieć charakter ekstraordynaryjny, podyktowany nagłymi potrzebami wymiaru sprawiedliwości. Podniósł, że z orzeczenia tego nie można wywodzić uprawnień Ministra Sprawiedliwości i prezesa właściwego miejscowo sądu apelacyjnego do dokonywania tego rodzaju zmian w ustroju sądów. Skarżący podkreślił również, że taka delegacja powinna mieć charakter czasowy, podczas gdy sędzia sądu rejonowego biorący udział w orzekaniu w jego sprawie w drugiej instancji powoływał się na „delegację stałą Ministra Sprawiedliwości, a więc niespełniającą kryteriów, o których mowa w uzasadnieniu wyroku (...) o sygn. K 45/07” (s. 6 skargi). Tymczasem, zauważa skarżący, z uprawnień do „nadzwyczajnej” czasowej delegacji sędziów sądów powszechnych minister sprawiedliwości uczynił zasadę. Zamiast bowiem doprowadzić do powołania przez Prezydenta w zgodnej z ustawą zasadniczą procedurze sędziów we właściwej liczbie do sądów apelacyjnych i okręgowych, władza polityczna decyduje się na delegowanie do orzekania w nich sędziów sądów niższych instancji, „oszczędzając” przy tym na ich wynagrodzeniu (s. 9 skargi).

Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 12 września 2019 r. (sygn. Ts 123/17) nadał analizowanej skardze konstytucyjnej dalszy bieg co do zbadania zgodności art. 77 § 9 p.u.s.p. z art. 45 ust. 1 w związku z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji. W pozostałym zakresie odmówił nadania jej dalszego biegu. Trybunał stwierdził, że wskazane przez skarżącego przepisy dotyczą dwóch odrębnych trybów powołania sędziego. Pierwszy z nich czyni podmiotem uprawnień do delegowania sędziego Ministra Sprawiedliwości, drugi natomiast prezesa właściwego miejscowo sądu apelacyjnego. Przepisy te nie mogły zatem jednocześnie stanowić podstawy prawnej ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Trybunał ustalił, że skarżący kwestionuje legalność drugiego z nich.

Skarżący nie usunął braków formalnych, do czego został wezwany zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2018 r., polegających na niewskazaniu, jakie konstytucyjne prawa i wolności zostały naruszone zaskarżonymi przepisami oraz sposobu ich naruszenia. Trybunał stwierdził, że z uzasadnienia skargi konstytucyjnej oraz pisma procesowego skierowanego do TK 19 marca 2018 r. nie wynika, by skarżący wskazał, jakie prawa lub wolności konstytucyjne wynikają z powołanych w *petitum* skargi – jako wzorce kontroli konstytucyjności – art. 2 w związku z art. 179, w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji. W konsekwencji nieusunięcia tego braku formalnego, zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstitu-

cyjnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), Trybunał odmówił nadania dalszego biegu skardze także w tym zakresie.

1.2. Drugą skargę konstytucyjną (sygn. SK 96/19), która podlegała rozpoznaniu w niniejszym postępowaniu, skarżący wniósł do Trybunału 14 września 2018 r. Wniósł w niej o uznanie art. 77 § 1 p.u.s.p. za niezgodny z art. 10 ust. 1, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 10 ust. 2 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Analizowana skarga konstytucyjna została skierowana w związku z postępowaniem sądowym dotyczącym pozwu skarżącego przeciwko T.K. o zapłatę 250 zł tytułem odszkodowania za nieterminowe opłacenie faktury VAT nr [...]. Postępowanie w pierwszej instancji rozpoznawał Sąd Rejonowy w T. (dalej: SR w T.). Ponieważ skarżący uczestniczy w wielu postępowaniach sądowych na terenie kraju zwrócił się pismem z 19 listopada 2016 r. do SR w T. z wnioskiem o zmianę terminu rozprawy wyznaczonej na 19 stycznia 2017 r. Zarządzeniem z 23 listopada 2016 r. skarżący został wezwany do przedstawienia dowodu kolizji dat rozpraw, jednak z uwagi na to, że Sąd Okręgowy w W. wyznaczając rozprawę w innym postępowaniu na ten sam dzień, uczynił to w trakcie rozprawy, skarżący nie posiadał stosownego wezwania. Skarżący zwrócił się do Sądu Okręgowego w W. z prośbą o potwierdzenie tych okoliczności, nie otrzymał jednak odpowiedzi. Tymczasem, mając na uwadze zbliżający się termin rozprawy przed SR w T., złożył 16 grudnia 2016 r. pismo wyjaśniające przyczynę braku dokumentów potwierdzających kolizję terminów. Zarządzeniem z 31 grudnia 2016 r. SR w T. odmówił uwzględnienia wniosku skarżącego, wskazując, że ten nie przedstawił dowodów potwierdzających kolizję terminów we wskazanym terminie. 19 stycznia 2017 r. SR w T. wydał wyrok oddalający powództwo (sygn. akt [...]).

Skarżący wniósł do Sądu Okręgowego w K. apelację od tego wyroku, wskazując m.in., że decyzją sądu pierwszej instancji został pozbawiony prawa do obrony poprzez niemożność przeprowadzenia dowodów z jego zeznań wyjaśniających zawilości wynikające z przekazanych sądowi dokumentów. Wyrokiem z 2 lipca 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w K. oddalił tę apelację, stwierdzając, że skarżący nie udowodnił kolizji terminów, albowiem nie przedłożył na tę okoliczność stosownego dokumentu urzędowego z sądu w W. Dla analizowanej skargi konstytucyjnej kluczowe znaczenia ma to, że wyrok oddalający apelację skarżącego wydał skład orzekający, do którego został wyznaczony także sędzia sądu rejonowego delegowany do Sądu Okręgowego w K. przez Ministra Sprawiedliwości.

Tak jak w wypadku skargi o sygn. SK 85/19, skarżący wskazał, że sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez osoby nieposiadające nominacji Prezydenta do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w określonej instancji sądowej jest naruszeniem konstytucyjnie chronionego prawa skarżącego do rozpoznania sprawy przez właściwy sąd. Skarżący stwierdził, że zgodnie z dyspozycją art. 45 ust. 1 Konstytucji ustawodawca zwykły dokonał oceny wagi i skali trudności postępowań w sprawach sądowych, a następnie zastrzegł w art. 16 k.p.c., iż określone sprawy o większej wadze powierzy do rozpoznania w pierwszej instancji sądom okręgowym. Zdaniem skarżącego, intencją ustawodawcy było zapewnienie rozpoznania takich spraw przez sędziów sądów okręgowych powołanych na to stanowisko w przewidzianej w Konstytucji procedurze, a nie jedynie przeprowadzenie postępowania w budynku sądu okręgowego. Skarżący wskazał, że wymóg właściwego ukształtowania składu orzekającego w sądach wyższych instancji uzależniony jest od orzekania w tych sądach przez osoby odpowiednio zweryfikowane okresem doświadczenia w sądach niższych instancji (s. 6-7 skargi). Skarżący zauważył również, że „gradacja uprawnień zawodowych spotykana jest powszechnie w ustawach”. Wymienił w tym zakresie uprawnienia kierowców do kierowania pojazdami kolejnych kategorii czy lekarzy medycyny wykonujących swoje obowiązki w ramach konkretnych specjalizacji. W świetle powyższego, skarżący stwierdził, że art. 77 § 1

p.u.s.p. jest niedopuszczalnym „obejściem” wyłącznych uprawnień Prezydenta do powierzenia urzędu sędziego w ściśle określonym sądzie.

Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 7 maja 2019 r. (sygn. Ts 138/18, OTK ZU B/2020, poz. 92) odmówił nadania skardze dalszego biegu, stwierdzając, że z jej uzasadnienia wynika, że skarżący nie kwestionuje zgodności z Konstytucją normy, która stanowiła podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia. Skarżący złożył zażalenie na to postanowienie, które Trybunał Konstytucyjny uwzględnił postanowieniem z 2 grudnia 2019 r. (OTK ZU B/2020, poz. 93)

2. Marszałek Sejmu przedstawił 25 maja 2020 r. stanowisko Sejmu w tej sprawie. Wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Alternatywnie wniósł o stwierdzenie, że art. 77 § 9 p.u.s.p. jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji, oraz o umorzenie postępowania w pozostałym zakresie, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

3. Prokurator Generalny wniósł w piśmie z 1 czerwca 2020 r. o umorzenie postępowania: 1) w sprawie kontroli zgodności art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. w zakresie, w jakim przepis ten zezwala na udział w składzie orzekającym sędziego sądu niższej instancji delegowanego przez Ministra Sprawiedliwości, z art. 45 ust. 1, art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji, wobec zbędności wydania wyroku, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK, 2) w pozostałym zakresie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

4. Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie z 20 grudnia 2019 r. (data nadania) nie zgłosił udziału w postępowaniu.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Trybunał stwierdził, że w świetle utrwalonej linii orzecniczej połączenie kilku skarg konstytucyjnych do rozpoznania w jednym postępowaniu nie wpływa na konieczność spełnienia wszystkich konstytucyjnych i ustawowych wymogów każdej z tych skarg konstytucyjnych z osobna. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna powinna być sporządzona i wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK); zawierać uzasadnienie, w którego treści znajdzie się przywołanie treści kwestionowanego przepisu wraz z jego wykładnią oraz przepisów Konstytucji stanowiących wzorzec kontroli wraz z ich wykładnią, określenie problemu konstytucyjnego, określenie zarzutu niekonstytucyjności oraz argumenty lub dowody popierające ten zarzut (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK). Ponadto skarga może dotyczyć jedynie takich przepisów, na podstawie których sąd lub inny organ władzy publicznej orzekł ostatecznie o prawach i wolnościach zagwarantowanych w Konstytucji i przysługujących skarżącemu (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK). Skarżący zobowiązany jest również do wskazania, w jaki sposób, wskutek wydania tego orzeczenia doszło do naruszenia tych praw lub wolności, uzasadnienia zarzutu niekonstytucyjności wraz z powołaniem dowodów, argumentów na jego poparcie oraz stanu faktycznego (art. 53 ust. 1 pkt 2, 3 i 4) oraz do udokumentowania daty doręczenia rozstrzygnięcia, które jest bezpośrednią przyczyną skierowania skargi do Trybunału Konstytucyjnego.

tucyjnego (art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p.TK). Ostatni z wymogów formalnych jest szczególnie istotny w perspektywie ustawowego terminu wniesienia skargi konstytucyjnego, który upływa trzy miesiące od dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK). Ponadto do skargi należy dołączyć pełnomocnictwo szczególne, odpis ostatecznego rozstrzygnięcia oraz wszystkich innych rozstrzygnięć, które potwierdzają wykorzystanie przysługującej skarżącemu drogi sądowej (art. 53 ust. 2 u.o.t.p.TK).

1.1. Jeżeli chodzi o termin wniesienia analizowanych w niniejszym postępowaniu skarg konstytucyjnych, Trybunał stwierdził, że skarżący zadośćuczynił temu formalnemu wymaganiu. Skarga konstytucyjna z 1 maja 2017 r. (sygn. SK 85/19) dotyczyła orzeczenia, które zostało doręczone skarżącemu 28 marca 2017 r., a skargę konstytucyjną wniesiono do Trybunału 5 czerwca 2017 r. (data nadania). Drugą skargę (sygn. SK 96/19) wniesiono do Trybunału natomiast 14 września 2018 r. (data nadania), podczas gdy termin do jej wniesienia rozpoczął swój bieg wraz z doręczeniem ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego 20 sierpnia 2018 r.

1.2. Obie skargi konstytucyjne zostały sporządzone i wniesione przez zawodowego pełnomocnika, legitymującego się stosownym dokumentem stanowiącym o powierzeniu im tego obowiązku, tj. pełnomocnictwem szczególnym przewidzianym przepisami u.o.t.p.TK.

2. Wobec wątpliwości co do spełnienia pozostałych przesłanek dopuszczalności wydania wyroku, o których mowa w punkcie pierwszym, każda z rozpoznawanych skarg konstytucyjnych została przeanalizowana odrębnie. W skardze z 5 czerwca 2017 r. (sygn. SK 85/19) M.J. wniósł o stwierdzenie, że art. 77 § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, ze zm; dalej: p.u.s.p.) jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Należy przypomnieć, że postanowieniem z 12 września 2019 r. (sygn. Ts 123/17), odmówił nadania dalszego biegu tej skardze konstytucyjnej w zakresie, jakim dotyczyła zarzutów skarżącego wobec art. 77 § 1 p.u.s.p. z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku. Wynikało to z możliwości uczynienia przedmiotem zainteresowania TK w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną tylko takiej normy prawnej, która była podstawą prawną ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego i spowodowała naruszenie przysługujących mu praw lub wolności zagwarantowanych konstytucyjnie.

Biorąc pod uwagę, że ciężar dowodu spoczywa na podmiocie kwestionującym zgodność ustawy z Konstytucją, to dopóki nie powoła on konkretnych i przekonujących argumentów prawnych na rzecz swojej tezy, dopóty Trybunał Konstytucyjny uznawać będzie kontrolowane przepisy za konstytucyjne. To znaczy, że „Trybunał nie może wyręczać skarżącego w doborze argumentacji odpowiedniej do wyrażanych wątpliwości lub – wychodząc poza granice określone we wniosku – całkowicie modyfikować podstaw kontroli” (postanowienie TK z 27 lipca 2016 r., sygn. SK 40/15, OTK ZU A/2016, poz. 69). Tymczasem argumentacja stanowiąca uzasadnienie analizowanej skargi konstytucyjnej dotyczy w istocie wątpliwości skarżącego co do zgodności z Konstytucją art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. Skarżący wskazał, że „przedmiotowej sprawie stanowiącej podstawę wniesienia skargi osoba wykonująca funkcję Sędziego w Sądzie Okręgowym – nie tylko nie posiadała delegacji Prezydenta RP, ale powołuje się na delegację stałą Ministra Sprawiedliwości” (s. 6 skargi); „[w] tym stanie rzeczy niezgodnym z Art. 45 ust. 1 Konstytucji tj. z prawem do rozpoznania sprawy przez właściwy sąd wydaje się uprawnienie wprowadzone w ustawie o ustroju sądów powszechnych w 2001 r. (a więc pół wieku po uchwaleniu Ustawy Kodeks Postępowania Cywilnego) iż na podstawie Art. 77 § 1 pkt 1 ustawy organ władzy wykonawczej jakim jest Minister Sprawiedliwości może delegować dowolnego sędziego do orzekania w innym dowolnym sądzie powszechnym na

okres 2 lat. (...) jest nieuprawnionym cedowaniem elementów wyłącznych uprawnień Prezydenta na rzecz władzy wykonawczej czyli Ministra Sprawiedliwości lub jakichkolwiek innych organów władzy publicznej” (s. 8 skargi); „[p]odkreślić przy tym należy, że zwrot «w szczególności uzasadnionych wypadkach» zawarty w Art. 77 § 1 Ustawy wskazywałby na wyjątkowość tego uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do okoliczności wyjątkowych, niespotykanych na co dzień, stanowiących wyjątek w regule” (s. 8 skargi); „[t]ymczasem z uprawnienia do «nadzwyczajnej» czasowej delegacji Sędziów sądów powszechnych (...) organy władzy wykonawczej uczyniły zasadę. Zamiast bowiem na wakaty w sądach okręgowych i apelacyjnych nominować stosown[ą] ilość sędziów władza wykonawcza deleguj[e] do sądów okręgowych i apelacyjnych sędziów [sądów] niższych instancji (...) «oszczędzając» przy tym na ich wynagrodzeniu” (s. 9 skargi).

W świetle powyższego, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarga konstytucyjna o sygn. SK 85/19 nie spełnia wymogów ustanowionych przez art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK. (obowiązek uzasadnienia zarzutów niekonstytucyjności wobec zaskarżonego przepisu), dlatego postępowanie w tym zakresie zostało umorzone na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia

3. W skardze z 14 września 2018 r. (sygn. SK 96/19) M.J. wniósł o stwierdzenie, że art. 77 § 1 p.u.s.p. jest niezgodny z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 10 ust. 2 i art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3.1. Z uwagi na treść uzasadnienia tej skargi konstytucyjnej Trybunał zobowiązany był przed merytoryczną analizą zarzutów skarżącego dokonać modyfikacji przedmiotu zaskarżenia. Skarżący w *petitum* skargi wskazał, że przedmiotem kontroli trybunalskiej powinien zostać cały art. 77 § 1 p.u.s.p. Uzasadnienie skargi konstytucyjnej dotyczy jednak jedynie art. 77 § 1 pkt 1 tej ustawy, który stanowi podstawę do delegacji sędziego do sądu wyższej instancji przez Ministra Sprawiedliwości. To także ten przepis stanowił podstawę prawną ostatecznego orzeczenia, które naruszyło – zdaniem skarżącego – jego gwarantowane konstytucyjnie prawa.

W świetle powyższego postępowanie w zakresie oceny zgodności ze wskazanymi w *petitum* skargi wzorcami konstytucyjnymi art. 77 § 1 pkt 2-4 p.u.s.p zostało umorzone na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

3.2. W odniesieniu do niezgodności art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. ze wskazanymi wzorcami kontroli skarżący przywołał – podobnie jak w szeregu innych skarg konstytucyjnych kierowanych do TK przez niego w innych sprawach – fragmenty orzeczeń Trybunału ogólnie formułujących standardy wynikające z zagwarantowanych konstytucyjnie prawa do sądu, dwuinstancyjności postępowania oraz prawa do zaskarżania decyzji wydanych w pierwszej instancji. Zdaniem Trybunału, nie wykazał jednak wystarczająco, w jaki sposób art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. naruszył przysługujące mu prawo do sądu. Trybunał jest świadomy, że przywoływanie dorobku orzeczniczego musi mieć z natury rzeczy fragmentaryczny charakter, jednak cytowane treści powinny być adekwatne do stawianych aktom normatywnym zarzutów i przedstawiać rzeczywisty pogląd Trybunału. Niedopuszczalne jest wrywanie wypowiedzi TK z kontekstu, by instrumentalnie wykorzystać je dla uzasadnienia swoich kontrowersyjnych tez. Ponadto załączenie cytatów z orzeczeń Trybunału nie jest równoznaczne ze sformułowaniem argumentu potwierdzającego zarzut niekonstytucyjności. Znaczną część (s. 3-5, podczas gdy całość to 9 stron) uzasadnienia tej skargi stanowi cytat z wyroku Trybunału z 24 października 2007 r. (sygn. SK 7/06, OTK ZU A/2007, poz. 108), w którym TK stwierdził, że „[o]gólnie rzecz ujmując, pojęcie sprawy oznacza wszelkie sytuacje, w których pojawia się

konieczność rozstrzygnięcia o prawach danego podmiotu w relacji z inny[mi] równorzędnymi podmiotami lub w relacji z władzą publiczną, a jednocześnie natura danych stosunków prawnych wyklucza arbitralność rozstrzygnięcia o sytuacji prawnej podmiotu przez drugą stronę tego stosunku (...). Rozważając zakres stosowania art. 45 Konstytucji, należy wziąć pod uwagę całokształt przepisów konstytucyjnych określających kompetencje sądów. (...) Rozwiązując i uzupełniając dotychczasową linię orzeczniczą, Trybunał Konstytucyjny pragnie stwierdzić, że konstytucyjne prawo do sądu obejmuje czwarty, bardzo ważny element, a mianowicie prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy” (s. 5 skargi). Sprawa ta jednak nie dotyczyła uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do czasowego delegowania sędziów do sądów wyższych instancji, lecz chodziło o powierzenie asesorum sądowym – a więc osobom nieposiadającym statusu sędziego – szerokich uprawnień w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

3.3. Skarżący nie wykazał także, że celowe było przywołanie art. 10 ust. 2 i art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji jako akcesoryjnych wzorców kontroli. Trybunał przypomina: z przepisów tych nie wynikają żadne prawa i wolności, których ochronie służyć ma skarga konstytucyjna. Oba te przepisy mają co do zasady charakter ustrojowy, wyznaczają zakres przedmiotowy kompetencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie kreacji składu osobowego judykatury. Art. 144 ust. 3 wskazuje, że akt urzędowy powołania sędziego na oznaczone miejsce służbowe jest prerogatywą głowy państwa, a zatem nie podlega obowiązkowi uzyskania kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów. Art. 10 natomiast stanowi formalną podstawę obowiązywania w Polsce trójpodziału władzy, rezerwując sprawowanie władzy sądowniczej dla sądów i trybunałów (ust. 2). Wynika z tego, że normy te nie mogą stanowić samodzielnych wzorców kontroli w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną. Mogą natomiast służyć wykładni innych przepisów, także takich, które ustanawiają prawa i wolności jednostki. By Trybunał Konstytucyjny mógł jednak dokonać takiej wykładni, skarżący powinien wskazać argumenty za taką koniecznością. Skarżący nie odnosi się nie tylko do orzecznictwa ani poglądów doktryny, milczy także o podstawowej wykładni językowej wskazanych norm konstytucyjnych.

3.4. Ponadto problem konstytucyjny, jakim jest dopuszczalność delegowania przez Ministra Sprawiedliwości sędziów do sądów wyższych instancji, został już rozstrzygnięty. Trybunał w wyroku z 15 stycznia 2009 r. sygn. K 45/07 (OTK ZU nr 1/A/2009, poz. 3) stwierdził, że art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. „jest zgodny z art. 10 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 173 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 180 ust. 2 Konstytucji”. Mimo że wzorce kontroli w obu tych postępowaniach nieznacznie się różnią, uzasadnienie wyroku z 2009 r. wyraźnie wskazuje tok rozumowania Trybunału. Trybunał wskazał wówczas, że „przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji do delegowania sędziów za ich zgodą do wykonywania czynności sędziego w innym sądzie lub czynności administracyjnych nie narusza tego aspektu zasady podziału władzy, który akcentuje separację władz z uwagi na ich «minimum wyłączności kompetencyjnej». Uzyskując uprawnienie do delegowania sędziów, Minister nie otrzymał instrumentu, który dawałby władzy wykonawczej prawo do rozstrzygnięcia indywidualnych spraw typu sądowego lub wiążącego wpływania na rozstrzygnięcie takich spraw. W tym aspekcie art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji nie zostały naruszone. (...) naruszenie równowagi między dwiema władzami mogłoby wystąpić na przykład w razie: 1) wpływania przez Ministra Sprawiedliwości na funkcje orzecznicze sądów i trybunałów za pomocą delegowania i swobodnego odwoływania z delegowania, jeśli od tego uzależniona była jakość i sposób wykonywania funkcji orzecznich; 2) naruszenia w wyniku stosowania delegowania w poważnym stopniu sprawności i rzetelności wymiaru sprawiedliwości; 3) oddziaływania na nie-

zawisłość sędziów i niezależność sądów za pomocą delegowania w zakresie, w jakim uzależniona jest liczba zatrudnionych i aktywnych sędziów od zakresu zadań sądów” (pkt III.4.1.1).

Dla przyjęcia poglądu o tożsamości przedmiotowej pomiędzy analizowaną skargą a wskazanym wyrokiem nie ma znaczenia, że art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. zmienił treść. Poprzednio, w stanie prawnym analizowanym przez Trybunał w trakcie postępowania w 2009 r., przepis ten przewidywał, że Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego do innego sądu – za jego zgodą – na czas określony, lecz nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony (zob. Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, ze zm.). Przepis zakwestionowany przez skarżącego w tym postępowaniu precyzuje, że Minister Sprawiedliwości może – za zgodą sędziego – przenieść go do sądu tej samej lub niższej instancji na czas oznaczony, lecz nie dłuższy niż dwa lata albo na czas nieokreślony do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych, a do sądu wyższej instancji „mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów”. Reasumując, omawiana zmiana polega w istocie jedynie na uzupełnieniu art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. o przesłanki podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o delegacji sędziego do sądu wyższej instancji. Nie wprowadzono doń zatem żadnych elementów, które mogłyby wpłynąć na ocenę powierzonego Ministrowi Sprawiedliwości uprawnienia.

Biorąc powyższe pod uwagę postępowanie w sprawie kontroli art. 77 § 1 p.u.s.p. z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 10 ust. 2 i art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, zostało umorzone na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK, tj. z uwagi na zbędność wydania orzeczenia.

Z powyższych względów Trybunał postanowił jak w sentencji.